

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2020

Tarkastuslautakunta 12.5.2021 § 23

Tarkastuslautakunnan tehtävä, kokoonpano ja työskentely

Kuntalain 121 pykälän mukaan tarkastuslautakunnan on valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat ja arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet sekä huolehdittava kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta.

Valtuuston valitsemana tarkastuslautakuntana tilikauden 2020 ovat toimineet

Jäsen	varajäsen
Seppo Heikkala	Pentti Määttä
Leila Luksua	Maija-Leena Maaninka
Minna Ronkainen	Paavo Mursu
Pentti Hiltunen	Eila Seppänen
Markku Hyypiö	Leila Pyhtinen

Lautakunnan puheenjohtajana toimii Seppo Heikkala ja varapuheenjohtajana Leila Luksua. Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut kunnan tilintarkastaja Hilka Ojala.

Arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Tarkastuslautakunta teki itselle koko valtuustokauden mittaisen tarkastussuunnitelman, jota on seurattu ja tarkennettu vuositasolla.

Lautakunta on arviointivuoden aikana seurannut muiden lautakuntien (hyvinvointi- ja toimintaympäristölautakunnan), valtuuston ja kunnanhallituksen päätöksiä. Se on perehtynyt toiminta- ja taloussuunnitelmaan sekä vuoden 2020 tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen. Lisäksi on kuultu kunnan tytäryhtiöiden toimitusjohtajia ja kunnan johtavia viranhaltijoita. Lautakunta on pitänyt 6 kokousta arviointikauden aikana.

Koska tilinpäätös ja arviointikertomus muodostavat yhdessä tutkittavan kokonaisuuden, ei tilinpäätöksen tietoja ole toistettu arviointikertomuksessa. Tässä arviointikertomuksessa lautakunta nostaa esiin olennaisia asioita, joihin toivottavasti jatkossa kiinnitetään erityistä huomiota.

Arvio vuoden 2019 arviokertomuksessa esitettyjen asioiden nykytilasta

Vuoden 2019 arviokertomuksessa esitettyjen kehittämiskohteiden osalta lautakunnat ja kunnanhallitus ovat antaneet vuoden 2020 aikana raporttinsa toimenpiteistä, joilla niitä on kohennettu/kohennetaan.

Arvio valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta

Talousarvion ulkoiset toimintatulot toteutuivat 302 t€ alle talousarvion ja toimintakulut toteutuivat 202 t€ alle talousarvion, joten toimintakate alittui 100 t€. Verotuloja kertyi 15 t€ arvioitua enemmän, valtionosuutta saatiin 775 t€ enemmän ja rahoitustuloja (netto) 86 t€ vähemmän, joten vuosikate oli 604 t€ arvioitua suurempi.

Kunta lyhensi pitkäaikaisia lainoja 781 t€. Kunnan lainakanta vuoden 2020 lopussa oli 10,4 M€. Asukaskohtainen lainamäärä oli 3.329 €/asukas, jossa vähennystä edellisvuoteen oli 175 €/asukas. Koko kuntakonsernin vastaavat luvut ovat lainakanta 16,5 M€ ja se lisääntyi 0,18 M€ ja lainamäärä 5.309 €/asukas, jossa lisäystä oli 171 €/asukas.

Kunnan asukasluvun lasku on yksi kunnan talouteen vaikuttavista tekijöistä. Tarkastuslautakunta muistuttaa, että asuntopuoleen tulee kiinnittää huomiota ja Soukkavaaran kiinteistöä tulee hyödyntää ja markkinoida.

Verotulot ja valtionosuudet vuosina 2012 - 2020, €/asukas

€/asukas	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Asukasluku	3 738	3 647	3 633	3 477	3 426	3 367	3 236	3 183	3 115
Verotulot	2 515	2 720	2 781	3 036	2 938	3 163	2 905	3 134	3 279
Valtionosuudet	3 918	4 164	4 296	4 406	4 643	5 090	5 227	5 298	5 788
Yhteensä	6 433	6 884	7 077	7 442	7 581	8 253	8 132	8 432	9 067
Muutos.ed.v.€	175	451	193	365	139	672	-121	300	635
Muutos.ed.v.%	2,8	7,0	2,8	5,2	1,9	8,9	-1,5	3,7	7,5

Arvio käyttötalouden toteutumisesta

Käyttötalouden sitovuus on toimielimen nettobudjetointi. Jatkossa olisi hyvä tarkastella onko sitovuustasoa tarpeen pilkkoa pienempiin eriin.

Käyttötalous, netto t€	Ta+muutos	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
Kunnanvaltuusto	-14	-15	-1	107
Keskusvaalilautakunta	0	0	0	0
Tarkastuslautakunta	-15	-15	0	100
Kunnanhallitus	-2352	-2192	160	93
Hyvinvointilautakunta	-23811	-23822	-11	100
Toimintaympäristölautakunta	-368	-613	-245	167
Koko kunta	-26560	-26657	-97	100

Yleishallinto

Toiminta

Koronarajoituksista johtuen kaikki asetetut tavoitteet ja tilaisuudet eivät toteutuneet kuten kuntalaiskahvilat, muikkumarkkinat, mökkiläistilaisuus ja keramiikkakongressi.

Elinkeinopalvelut on edennyt suunnitelmallisesti ja saavuttanut asetetut tavoitteet hyvin. Kunta on ollut mukana useissa elinkeinojen kehittämiseen tähtäävissä hankkeissa, yrittäjyyttä ja yritystoimintaa tukevaa koulutusta sekä yritysneuvontapalvelua on annettu.

Toimivia tietoliikenneyhteyksiä ja palveluita on onnistuttu kehittämään. Kunnan uudet verkkosivut ja verkkokauppa otettiin käyttöön tammikuun 2021 alussa.

Sairauspoissaolot vähenivät noin 36 % edellisestä vuodesta. Edellisen vuoden luvussa on mukana kuntoutustuen piirissä olevia työntekijöitä, näitä ei ole mukana vuoden 2020 sairauspäivissä. Sairauspoissaolojen alenemiseen vaikuttaa myös ruoka- ja siivouspalveluiden ulkoistus lokakuusta 2020 alkaen.

Sairauspoissaolopäiviä oli 14,75 kpv/henkilö ja 18,5 kpv/henkilötyövuosi. Vuonna 2019 kunta-alan työntekijöillä sairauspoissaoloja oli keskimäärin 16,5 kpv/henkilötyövuosi. Lyhyet 1-3 päivää kestävät sairauspoissaolokerrat jatkoivat kasvuaan.

Talous

Netto, 1000 €	TA 2020	TP 2020	Poikkeama	Tot-%
Kunnahallitus	-2352	-2192	160	93
Keskushallinto	-1660	-1501	159	90
Hallintopalvelut	-331	-353	-22	107
Ostopalvelut	-361	-346	15	96
Lomituspalvelut	0	8	8	

Hyvinvointilautakunta

Hallinto- ja tukipalvelut

Tehtäväalueeseen kuuluu hyvinvointipalvelujen talous- ja henkilöstöhallinnon lisäksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä sekä vammais- ja vanhusneuvosto. Palveluseteli otettiin käyttöön suunnitelman mukaisesti.

Sosiaali- ja terveystalvet

Lakisääteiset sosiaali- ja terveystalvet kunta järjestää yhteistyössä Coronarian kanssa. Ennakoivia kotikäyntejä ei toteutettu, tarkoitus on käynnistää ne tänä vuonna. Ikäihmisten neuvola- ja terveystapaamiset toteutuivat suunnitellusti. Ikäihmisten perhehoitomalli käynnistettiin. Suolistosyöpäseulonta aloitettiin. Ikäihmisten palveluasumisen tarpeiden arviointi käynnistyi. Muistihoitajaresurssia lisättiin.

Toimeentulotuessa ja lastensuojelussa pysyttiin lakisääteisissä määräajoissa. Vammaispalvelujen ja ikäihmisten palvelujen lakisääteiset määräajat toteutuivat osittain.

Koronatilanteen vuoksi kuntouttava työtoiminta oli pysähdyksissä keväällä. Ohjaajan loman aikana toimintaa ei ollut sijaisen puuttumisen vuoksi.

Esi- ja perusopetus sekä lukiokoulutus

Toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet esi- ja perusopetuksessa. Laitteita ja osaamista hankittiin lisää ja siirtyminen etäopetukseen maaliskuussa 2020 sujui hyvin. Pätevää henkilöstöä on saatu vakiinnutettua. Rekrytoinnit ovat sujuneet hyvin.

Myös lukion toiminnalliset tavoitteet toteutuivat pääsääntöisesti. 14 uutta opiskelijaa aloitti elokuussa 2020. Opiskelijoita on saatu sekä Venäjältä että toisilta paikkakunnilta. Yhteistyötä Venäjän suuntaan tehdään ja tavoitteena on saada 6 venäläistä lukiolaista/vuosi.

Kansalaisopisto

Koronan vaikutus näkyi netto-opiskelijamäärän ja kurssimaksutulojen pienenemisenä.

Kirjasto

Kirjastopalvelujen tuottaminen kuntalaisille häiriintyi koronan vuoksi noin 10 viikon ajaksi. Korona näkyy myös kirjaston tunnusluvuissa.

Vapaa-aikatoimi

Tapahtumien ja tilaisuuksien järjestäminen typistyi koronan vuoksi hyvin pieneksi. Hankerahoitukset mahdollistavat ja työllistävät entistä enemmän.

Varhaiskasvatus

Vuorohoidon tarpeet aiheuttivat haasteita ja vaati henkilökunnalta paljon venymistä ja joustamista. Vuorohoidossa tapahtuneet jatkuvat muutokset ja nopeasti lisääntyvät tarpeet aiheuttivat sen, että henkilökuntaa ei aina saatu riittävästi palkattua. Myös koulutetun henkilökunnan saamisessa oli vaikeuksia.

Talous

Hyvinvointilautakunta	-23811	-23822	-11	100
Hallinto ja tukipalvelut	-874	-888	-14	102
Terveyspalvelut	452	391	-61	87
Sosiaalipalvelut	30	-95	-125	317
Ostopalvelut	-18115	-18252	-137	101
Perusopetus	-3115	-2854	261	92
Lukiokoulutus	-750	-724	26	97
Kansalaisopisto	-219	-167	52	76
Kirjasto	-237	-217	20	92
Kulttuuri	-26	-13	13	50
Liikunta ja ulkoilu	-47	-37	10	79
Nuorisotyö	-134	-121	13	90
Päivähoito	-776	-845	-69	109

Toimintaympäristölautakunta

Toiminta

Uusi kuntosali aukaistiin, skeittiramppi toteutettiin sekä reaaliaikainen latujen kunnostustilanteen seuranta toteutettiin. Koulun asuntola kunnostettiin suunnitelman mukaan.

Viranomaispalveluissa rakennusluvut on käsitelty pääsääntöisesti 2-4 kuukauden kuluessa, poikkeamisluvat 1-5 kuukaudessa.

Tarkastuslautakunnan mielestä lupien käsittelyaika on liian pitkä.

Posion kaava-alueiden tiedot syötettiin Digiroad-järjestelmään.

Lumisen talven takia teiden talvikunnossapitobudjetti ylittyi.

Ruoka- ja siivouspalvelut ulkoistettiin Compass Groupille lokakuussa 2020.

Tilapalvelu järjesti kyselyn esimiesasemassa oleville käyttäjille koskien kunnan kiinteistöpalvelujen laatua, kiinteistön arvon säilymistä, reagointiaikaa vikoihin, kiinteistöpalvelun saatavuutta ja korjaustyöstä aiheutuvaa haittaa käyttäjän toiminnalle. Vastauksia saatiin 10 kpl ja vastausten kokonaiskeskiarvo oli 3,26 asteikolla 1-5.

Talous

Netto, 1000 €	TA 2020	TP 2020	Poikkeama	Tot-%
Toimintaympäristöltk	-368	-613	-245	167
Hallinto	-208	-234	-26	113
Viranomaispalvelut	-37	-8	29	22
Yhdyskuntapalvelut	-339	-527	-188	155
Liiketoiminta	183	120	-63	66
Tilapalvelu	33	36	3	109

Investointien toteutuminen

Investointien nettomenoihin on varattu 1159 t€ ja toteutui 1015 t€ eli toteutuma oli 87,6 %. Olennaisimmat investoinnit tilikaudella olivat kuntosalit 174 t€ ja lukion kattotyöt 241 t€.

Konsernin tavoitteiden toteutuminen

Posion Taika-asunnot Oy on ottanut kunnalta lainaa 1 miljoona euroa ja rakennutti uuden rivitalon Miilutielle. Yhtiön kiinteistökanta on iäkästä ja korjaus- ja kunnostustöitä joudutaan tekemään jatkuvasti. Tilikauden tulos jäi alijäämäiseksi ollen -118.969 €.

Posion Vesi ja Lämpö Oy:n toiminta on ollut kannattavaa ja maksuvalmius on ollut riittävä. Kunnalle olevaa velkaa on pystytty lyhentämään. Tilikauden tulos oli 128.163 €. Välttämättömiä verkoston korjaustöitä toteutettiin tilikauden aikana, suurempia kohteita olivat vesilinjan paineenkorottamon korjaus/modernisointi sekä uuden kompostikentän rakentaminen.

Tilintarkastajan tilintarkastuskertomus

Tilintarkastaja on esittänyt vuoden 2020 tilinpäätöksen vahvistamista ja vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille edellyttäen, että valtuusto hyväksyy toimintaympäristölautakunnan toimintakateylityksen. Tarkastuslautakunta antaa arviointikertomuksen valtuustolle ja edellyttää, että toimielimet antavat vastauksen arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin.

Yhteenveto

Posion kunnan taloudellinen tilanne on kohtalainen. Kunnan taseessa on kertynyt ylijäämää 5,3 miljoonaa euroa. Kuntakonsernitasolla tunnusluvut täyttävät kuitenkin vielä kriisikuntakriteerit muun muassa omavaraisuusasteen ja velkaantuneisuuden osalta.

Tarkastuslautakunta on huolissaan kunnanhallituksen kyvystä valvoa kiinteistöjen kuntoa.

Työvoiman vaihtuvuuteen pitää kiinnittää huomiota. Työsuhteen päättyessä tulisi järjestää tilaisuus, jossa haastatellaan irtisanoutunutta ja yritetään saada palautetta työolojen kehittämistä varten.

Rakennuslupien ja poikkeamislupien käsittelyajat ovat liian pitkät. Lupakäsittelyyn pitää saada ryhtiä ja toimintaa.

Soukkavaaran teollisuuskiinteistöä tulee markkinoida aktiivisesti.

Tarkastuslautakunta esittää erityiset kiitokset kunnan asukkaiden hyväksi tehdystä työstä kaikille työntekijöille ja päättäjille.

Allekirjoitukset

Posiolla 12.5.2021

Seppo Heikkala
puheenjohtaja

Leila Luksua
varapuheenjohtaja

Markku Hyypiö
jäsen

Paavo Mursu
varajäsen